

Морально-етичні засади діяльності поліцейського в Україні

Остафійчук Н.Ю., курсант 111 навчальної групи ННІ №1 НАВС.

Науковий керівник: доцент кафедри філософії права та юридичної логіки **Носенко О.В.**

Проблеми моральності не втрачали значимості у всі часи існування людства, проте містилися різні акценти у соціальних проявах. Сучасні антропоцентричні тенденції суспільного життя також змінили ціннісні орієнтації, бо матеріальні цінності, самопрезентація людини в суспільстві, прагнення до визнання як прояву самоцінності, дещо нівелюють духовні, морально-етичні, культуротворчі цінності. У сучасних умовах глобальної світової кризи проблема порядності та ціннісних орієнтацій суспільства як в Україні, так і світі набуває особливої актуальності. Ще Огюст Конт наголошував, що держава, повинна бути гарантом суспільного порядку. Однак цього недостатньо для нормального функціонування суспільства, тому, що сталий соціальний зв'язок вимагає не лише примусу, а й певної духовної єдності – культурної складової в усіх сферах життя суспільства, як-то: управління, економіка, екологія, зайнятість, споживання, творче та художнє мистецтво і т. ін.

В даному контексті вагоме значення також має питання про співвідношення моралі і праві, що є предметом дослідження багатьох наук та свідчить про важливість цієї проблематики як з практичної, так і з теоретичної точки зору. Актуальність цієї проблеми визначається ще й тим, що моральність і право є фундаментальними ціннісними, аксіологічними формами людського буття, неподільно пов'язаними між собою генетичними й історичними нитками, але водночас такими, що все більше віддаляються одна від одної в уявленні сучасного суспільства. Це питання набуває сьогодні великої значущості й у зв'язку з розвитком та ускладненням державно-суспільних відносин.

Мораль – найважливіший соціальний інститут, одна з форм суспільної свідомості. Вона є відомою сукупністю життєвих принципів, що історично складаються і розвиваються, поглядів, оцінок, переконань і ґрунтованих на них норм поведінки.

Мораль і право у своєму походженні єдині. Наявні наукові і законодавчі джерела виходять з існування єдиної основи норм моралі і права, якою є моральний догмат про справедливість. Так, римське право, на якому будуються сучасні європейські і деякі інші правові системи, бере за основу ідею справедливості: «Jus est ars boni et aequi» «Право є мистецтво добра і справедливості».

Працівник поліції дає оцінку антисуспільним та аморальним діям від імені держави, виконуючи вимоги Закону. І тільки в разі безпомилковості цієї оцінки, винесення її в суворій відповідності нормам права та моралі діяльність співробітника ОВС відповідає своєму високому призначенню. За порушення норм моралі суспільна думка засуджує співробітника поліції значно суворіше, ніж представників інших професій. Освіченість, майстерність, професійний досвід співробітника лише тоді набуває цінності, коли вони поєднуються з моральною зрілістю та взірцевою культурою поведінки. Професійна етика для працівника правоохоронних органів є не менш значущою, ніж комплекс юридичних дисциплін. Працівник ОВС – своєрідний символ Закону та Держави, тому його виключно особисте уявлення про добро та зло, благородство та підлість, вірність та зраду перетворюється в справу майже державної ваги. Чи відповідає образ правоохоронця такій значущій цілі?

Прийшов час скорегувати шаблон сприйняття іміджу співробітника органів внутрішніх справ, що склався протягом років та переорієнтувати суспільну думку з конфлікту та недовіри на злагоду та взаєморозуміння. Залучення до етики допомагає тому, хто присвятив своє життя протидії злу бути порядною людиною.

Знання професійної етики дозволяють сформувати у працівників ОВС більш об'ємні уявлення не тільки про суспільство, не тільки про людей, але і про самих себе. Без усвідомлення стрижневих моральних принципів, таких як гуманізм, справедливість, честь, гідність тощо, працівник ОВС перестає в повній мірі усвідомлювати їх конкретний вираз у нормах Законів України «Про національну поліцію», «Про запобігання корупції», наказах № 326 «Про затвердження Правил етичної поведінки працівників апарату Міністерства внутрішніх справ України, територіальних органів, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС» та № 1179 «Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських».

Аристотель при створенні перших етичних трактатів помістив етику між психологією та політикою. Тим самим він визначив мету та завдання етики: спираючись на знання про душу людини, виховувати добродійного громадянина держави.